Roll No……………………….
Signature of Invigilator ………

Paper Code
BV-604

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali
Examination May-June-2023

बी.ए. व्याकरणम्, षष्ठसत्रम्

वैदिकसाहित्यम्

समयः - होरात्रयम् पूर्णाङ्काः 70

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

(1) पृष्टेषु पञ्चसु त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः। (15 x3 =45)

(क) कण्चित् पञ्चमन्त्रान् लिखत।

(ख) अस्मादग्रे पञ्च सूत्राणि लेखनियानि।

(i) त्रैकाल्यासिद्धेः प्रतिषेधानुपपत्तिः।

(ii) वर्तमानाभावः पततः पतितपतितव्य कालोपपत्तैः

(2) मन्त्राणाम अर्थं बोधयित्वा ऋषिदेवताछन्दादीनि बोधयत।

(i) इन्द्रो विश्वस्य राजति। शन्नोऽअस्तु द्विपदे शं चतुष्पदे।

(ii) नमस्तेहरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे।
अन्यास्तेऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावकोऽस्मश्य ँ् शिवो भव॥

(iii) दृते दृ ँ् ह मा। ज्योक्ते संदृशि जीव्यांस ज्योक्ते संदृशि जीव्यासम्।

(3) (i) ऐतरयोपनिषदः काञ्चित् पञ्च श्लोकान् लिखन्तु।

(ii) मनुस्मृतेः काञ्चित् दश श्लोकान् लिखेत।

(4) सूत्रार्थान् बोधयन्तु :-

(i) इन्द्रियार्थसन्निकर्षोत्पन्नं ज्ञानम व्यपदेशम मण्य व्यभिचारि रिण्य व्यवसायात्मकं प्रत्यक्षम्।

(ii) तदत्यन्तविमोक्षोऽपवर्गः।

(iii) उदाहरणापेक्षस्तथेत्युपसंहारो नतथेति वा साध्यस्योपनेयः।

(5) एतरेयोपनिषदनुसारेण अधोलिखितान् प्रश्नान् साधय।

(i) आत्मन इक्षणपूर्विकां संपूर्णां सृष्टिं आपः सृष्टिपर्यन्तं वर्णय।

(ii) पुरूषस्य त्रीणि जन्मानि व्याख्येयानि।

(iii) प्रज्ञानस्य नामानि स्वरूपं च लिखत।

(खण्ड -ख)

पृण्टेणु अष्टसु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। **(5 x 5 =25)**

(6) शब्दार्थपुरस्सरं मन्त्रव्याख्यां कुर्वन्तु।

यतोयतः समीहसे ततो नोऽभयं कुरु।
शं नः कुरू प्रजाभ्योऽभयं नः पशुभ्यः॥

(7) अग्रे दश सूत्राणि लेखनीयानि।

नाप्रत्यक्षे गवये प्रमाणार्थमुपमानस्य पश्यामः।

(8) चतुर्विद्यतन्त्रविषये व्याख्यां कुरूत।

(9) मनुस्मृतेः श्लोकस्य स्वशब्दैर् अर्थं बोधयत।

यो दत्वासर्वभूतेश्यः प्रव्रजत्यभयं गृहात्।
यस्य तेजोमया लोका भवन्ति ब्रह्मवादिनः॥

(10) स रक्षत कथं। न्विदं मदृते स्यात्...........। पूरयित्वा व्याख्येयः।

(11) मनुस्मृतेः षष्ठोऽध्यायस्य संन्यासप्रकरणं स्वशब्दैः लिखत।

(12) उपनिषदनुसारेण देवतानामन्नायतनयाचना स्वायतनेषु प्रवेशं प्रदर्शय।

(13) श्लोकस्य व्याख्या करणीया :-

प्राणायामैर्दहैद्दोषान् धारणाभिश्च किल्विषम्।
प्रत्याहारेण संसर्गान् ध्यानेनानीश्वरान् गुणान्॥

--------------x--------------